

Heftig spel mist zijn doel

Ramsey Nasr (boven) en Roeland Fernhout in 'Lange dagreis naar de nacht'. Foto Jan Versweyveld

Lange dagreis naar de nacht door Toneelgroep Amsterdam. Gezien 25/8. Stadsschouwburg Amsterdam. T/m 13/12, daarna tournee. ●●○○○

Door RON RIJGHARD

Het is een duister stuk, *Lange dagreis naar de nacht* van Eugene O'Neill. De Amerikaanse toneel auteur beschreef een miserabele dag uit het leven van vier diep ongelukkige, gefrustreerde en eenzame mensen, die samen een gezin vormen: een echtpaar en hun twee volwassen zonen.

De vier doen niet anders dan elkaar afbranden, ogenblikkelijk weer de liefde verklaren en weer verder gaan met ruziën. De zonen noemen hun vader een vrek en een klootzak, de vader vindt zijn zonen bloedzuigers en nietsnutten.

De dag begint met zorgen om moeder, die na even clean te zijn geweest haar verslaving weer oppakt. Tegelijk blijkt de jongste broer tbc te hebben. Die ontwikkelingen vormen nieuwe brandstof voor terugblikken en ontboezemingen.

De mannen drinken de hele dag – als het erop aankomt is hun bekommernis om hun moeder en vrouw kleiner dan die om het volgende glas. Hun angsten en teleurstellingen zitten zo diep dat ze zich hebben ingegraven in hun eigen waarheid – de verzachtende omstandigheden waarmee ze zich beschermen.

„Het is wat de tijd ons heeft aangedaan”, zegt de moeder, tussen de verwijten aan haar man door, die haar geen ‘thuis’ heeft gegeven. Deze vier zijn blind voor wie ze zijn.

In handen van regisseur Ivo van Hove komen de beschreven en onderliggende emoties niet los. Het ontbreekt aan kleur, en aan een ritme waarin al die harde verwijten doel kunnen treffen. Ook de grootste tragedies uit het verleden worden met dezelfde haast en zonder onderscheid opgedist. Die gelijk-schakeling legt een dempende mateid over de voorstelling.

Het is alsof de acteurs – Gijs Scholten van Aschat en Marieke Heebink als ouders en Roeland Fernhout en Ramsey Nasr – nog niet toe zijn aan de fase waarin ze ook uitdrukking kunnen geven aan de wirwar van tegenstrijdige gevoelens en gedachten bij hun personages. Het spel blijft grotendeels buitenkant, techniek – en zo verloopt deze liederlijke dag bijna keurig.